

*Somuncu Baba
Şeyh Hamîd-i Veli (k.s)*

Kırk Hadis

Yayına Hazırlayan
Enbiya Yıldırım

Somuncu Baba
Œeyh Hamid-i Veli (k.s)

Kırk Hadis

Yayına Hazırlayan
Enbiya Yıldırım

Mayıs 2012

Kırk Hadis

Copyright © Nasihat Yayınları 2012

Yayın Numarası: 10

ISBN: 978-9944-774-13-0

Baskı

Ege Basım / İstanbul Tel: 0 216 470 4 470

3. Baskı

Mayıs 2012

Es-Seyyid Osman Hulüsi Efendi Vakfı

Visan İktisadi İşletmesi

Zaviye Mahallesi Hacı Hulüsi Efendi Cad. No:71 (44700) Darende / MALATYA

Tel:(422) 615 15 00 - 615 28 95 Faks:(422) 615 28 79

www.nasihatyayinlari.com - yayin@nasihatyayinlari.com

Takdim

“Bismillah” her işimizde ibtida kelâm olsun

Allah (c.c)’a hamd, Rasûlüne (s.a.v.) salâtu selam olsun...

Peygamberimizin her kelâmı, her hareketi ve yaşama tarzı biz Müslümanlar için en güzel örnektir. O’na gönülden bağlı olarak, Kur’an-ı Kerim’de teferruatlı açıklanmayan konuları veya cevabını aradığımız mes’eleleri mutlaka hadis-i şeriflerde buluruz.

Sevgili Peygamberimiz, ayetlerin yorumunu ve o hususlardaki görüşlerini veya ashab-ı kiramın sorularını ilahî kudretin kendine verdiği ilim ile çözüme kavuşturmuş, etrafındakilere ve çağlar ötesine esaslı tavsiyelerde bulunmuşlardır.

Büyük bir ahlâka sahip olan, Sevgili Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in, hayatın bütün safhasına hitap eden hadisleri yüzyıllardır İslâm âlimleri tarafından kitaplar haline getirilip, yayınlanmış, Müslümanların istifadesine sunulmuştur.

Peygamberimizin *“Ümmetinden dinle ilgili kırk hadis ezberleyen kimse, kıyamet gününde Allah'a fakih ve âlim olarak kavuşur.”* müjdesine binaen, kırk hadis mecmuaları hicri ikinci asırdan itibaren yazılmış ve çoğaltılmıştır. İslâm kültür tarihinde kırk hadis çalışmaları önemli bir yer tutmaktadır. Anadolu'nun İslâmlaşması için büyük gayretler gösteren mutasavvıflardan olan, Gavs'ul-A'zam Kutbu'l-Ârifin Şeyh Hamîd-i Veli (Somuncu Baba) Hazretleri'nin bilinen üç eserinden biri de, *“Tuhfetü'l-İhvan/Hadis-i Erbain”* mecmuasıdır.

Hamîd-i Veli Hazretleri; eserini, Peygamberimizin *“Bir ayet de olsa benden tebliğ edin.”* ve *“Allah, benim sözümü işiten ve onu belleyip ezberleyerek işittiği*

gibi aktaranın yüzünü ağartsın.” hadislerine istinaden faziletli bir insanın isteği üzerine hazırladığını belirtir. Ayrıca, sünneti ihya etmeye, imanı güçlendirmeye yönelik hadisler nedeniyle, Hz. Peygamber (s.a.v.)’in hadisleri kendisine ulaşan insanların bunları başkalarına ulaştırmalarının vacip olduğunu dile getirir. Hem kendisinin hem de bunu okuyacak olanların yararlanması amacıyla kırk hadis mecmuasını oluşturduğunu söyler.

Başta Hulûsi Ateş Şeyhzâdeoğlu Özel Kitaplığında ve Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Kütüphanesi olmak üzere Süleymaniye Kütüphanesi Yazmalar Bölümü’nde de nüshaları bulunmaktadır.

Bu güzide eser, 1977 yılında, Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi’nin teşvikiyle, Müftü M. Şeyhmus Alkaç’a tercüme ettirilerek, Darende Şeyh Hamîd-i Veli Camii Onarım ve İhyâ Derneği’nce neşredilmiştir.

Bugün hadis-i şerifler ve Hamîd-i Veli Hazretleri'nin yorumlarının yer aldığı hacmi küçük ama muhtevası büyük, bu hadis eseri siz değerli okuyuculara ulaştırılmıştır. Umarım ki, sizler de, Sevgili Peygamberimizin hadis-i şeriflerini ve onlar hakkındaki yorumları okuyup, ezberleyip, canu gönülden hayata tatbik edersiniz.

Eseri yayına hazırlayan, Enbiya Yıldırım Bey'e ve okuyucuya ulaşmasında emeği geçen teknik kadromuza teşekkür ederim.

Kalbî muhabbetlerimle...

H. Hamidettin ATEŞ
Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Vakfı
Mütevelli Heyet Başkanı

Önsöz

Hamîd-i Velî'den Kırk Hadis

İnsan çeşitli mazeretlerin ardına sığınarak, okumaya zaman bulamadığından dertlenir. Sorun esasında insanın kendisindedir. Bu gerçekliğe rağmen, okumaya zaman ayırmama her zaman toplumsal bir hastalık olmuştur. İslâm bilginleri insanların bu yönünü bildiklerinden, temel ibadetleri yerine getirebilecekleri, çalıştıkları meslek dalının gerektirdiği dinî bilgileri öğrenmelerini zaruri ve yeterli görmüşlerdir. Bundan fazlasını talep etmeyi, insanın içten gelen arzusuna

bırakmışlardır. İslâm ilmihali olarak anılan temel bilgi kitapları ile akaid risaleleri böylesi bir ihtiyaç nedeniyle kaleme alınmış çalışmalardır. Çok büyük bir hizmet ifa eden bu eserler, ihtiyaç duyulan öncelikli bilgileri müminlere takdim etmişlerdir.

İslâm büyükleri aynı gaye ile Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hadislerinin bir kısmıyla müminleri hemhal etmek istemişlerdir. Bu amaçla Rasûlullah'ın buyruklarından aynı konuyu veya farklı hususları ele alan kırk hadisi bir araya getiren çalışmalar yapmışlardır. Peygamber buyruğu olarak nakledilen, kırk hadis öğrenmeyi ve öğretmeyi teşvik eden rivayetler de bu çalışmalarını şevklendirmiştir. Bunlar bazen ticaretle, bazen ibadetlerle, bazen de insanın manevî dünyasını onaran ve terakkî ettiren türden rivayetlerden oluşmuştur.

Osmanlılar döneminde Arapça kırk hadis şerhini ilk kez yazan kişi olan Hamîd-i Velî'nin çalışması bu tür bir eserdir. Bir tasavvuf önderinin, insanların Allah'ın dinine daha bilinçli yönelmelerini, ibadetlerini daha içten yapmalarını ve gerçek anlamda birer kul olmalarını sağlamak için böylesi bir çalışmaya girişmiş olması eserin önemini artırmaktadır. Burada onun, kendisini seven insanları Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hadisleriyle buluşturma çabası yanında kutlu elçinin buyruklarıyla manevî yükselişlerini sağlama niyeti göze çarpmaktadır. Bir sûfî büyüğün ilme önem vermesi, sevenlerinden hazırlamış olduğu kırk hadisi okumalarını ve kendilerine kılavuz yapmalarını beklemesi son derece önemlidir. Hiç şüphesiz ki insanlar, onun gibi saygın bir kişinin kaleminden sunulan hadislere daha da bir önem vermişler, bunları birbirlerine aktarmışlar ve yaşamaya çalışmışlardır. Şüphesiz o, derlediği kırk hadis çalışmasıyla ne

kadar hayırlı bir görevi yerine getirdiğinin pekala farkındaydı.

Derlediği hadisleri neye göre seçtiğini incelediğimizde, insanın bütün hayatında ilahî iradeyi göz önünde bulundurması, dünyevî gayelerden uzaklaşması ve iyi bir ahlâkla edeplenmesi ön plana çıkmaktadır. Kısa, ezberlenmesi kolay ancak, bahsettiğimiz çerçeve içinde vurgusu güçlü olan rivayetlerden seçilen hadisler, tasavvufî terbiye göz önünde bulundurularak derlenmiştir. Eserde yer alan 8, 35 ve 38 numaralı hadisler ise mütedavil eserlerde yer almamaktadır. Hamîd-i Velî'nin, rivayetlerin içerdiği mesaja önem vermesinden dolayı bunları çalışmasına dahil ettiğini düşünmekteyiz. Bu eserin hayırlara vesile olması temenni ederim.

Enbiya YILDIRIM

Biyografi

Şeyh Hamîd-i Veli (Somuncu Baba) 1331-1412

Asıl adı Hamid Hamîdeddin'dir. 4. Osmanlı Padişahı Yıldırım Bayezid Han zamanında yaşamıştır.

Miladi 1331 yılında Kayseri'nin Akçakaya Köyünde doğmuştur. Anadolu'yu İslâmlaştırmak için gelen Horasan erenlerinden Şemseddin Musa Kayseri'nin oğludur. 24. kuşaktan Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in torunudur. Şeyh Hamîd-i Veli Hazretleri ilk

tahsilini babası Şemseddin Musa Kayserî'den almıştır. Bilge kişiliği olan Şeyh Hamîd-i Veli Hazretleri, ilim alanındaki çalışmalarını Şam, Tebriz ve Erdebil'de sürdürmüştür. Bayezid-i Bistamî'nin ruhaniyetinden istifade etmiş ve Alaaddin Erdebilî'den icazet almıştır.

İrşad vazifesi için Anadolu'ya dönmüş Bursa'ya yerleşmiştir. Bursa'da çilehanesinin yanında yaptırdığı ekmek fırınında somun pişirip çarşı pazar dolaşarak "Somunlar Müminler" nidasıyla insanlara somun dağıtmıştır. Bu sebeple Somuncu Baba lâkabıyla anılmış, Ekmekçi Koca olarak da tanınmıştır. Zamanın Padişahı Yıldırım Bayezid Han 1396'da Niğbolu zaferini kazanınca şükür nişânesi olarak Bursa Ulu Camiini yaptırmıştır.

Ulu Caminin açılış hutbesini okuma görevi kendisine verilen Emir Sultan'ın "Zamanın kutbu aramızda iken hutbeyi onun okuması uygundur" sözü üzerine hutbeyi Şeyh Hamîd-i Veli Hazretleri okumuş, hutbede Fatiha Suresini yedi farklı şekilde yorumlamıştır. Bu olağanüstü hutbeyi dinleyenler içerisinde bulunan Şeyhülislam Molla Fenari hutbeden etkilenerak Fatiha Suresi Tefsirini kaleme almıştır. Aynı zamanda cemaat de Şeyh Hamîd-i Veli Hazretlerine büyük bir teveccüh ve tazim göstermiştir. Manevi kişiliği ve bilgelik yönü ortaya çıkan Şeyh Hamîd-i Veli Hazretleri şöhretten sakındığı için talebeleriyle birlikte Bursa'dan ayrılarak Aksaray'a gelmiştir. Aksaray'da Hacı Bayramı Veli Hazretlerini yetiştirmiş, irşad vazifesi ile Ankara'ya görevlendirmiştir.

Şeyh Hamîd-i Veli Hazretlerinin Yusuf Hakiki ve Halil Taybi adında

iki oğlu bilinmektedir. Yusuf Hakiki Aksaray'da kalarak burada vefat etmiştir. Diğer oğlu Halil Taybi, hacdan döndükten sonra babası ile birlikte Darende'ye gelmiştir. Şeyh Hamîd-i Veli Hazretlerinin; Zikir Risalesi, Silah'ül-Müridin ve Hadis-i Erbain adında yazılı üç eseri vardır.

Şeyh Hamîd-i Veli Hazretleri, Miladi 1412 (Hicri 815) yılında ebedi âleme göç etmiştir. Kabr-i şerifleri, kendi zamanında Halvethane olarak kullanılan, misk ü amber kokulu, şimdiki Şeyh Hamîd-i Veli Camiinde, cevizden oyma sanduka içerisinde. Şeyh Hamîd-i Veli Hazretlerinin soyu Darende'de günümüze kadar devam etmektedir. Osmanlı arşivlerine dayanan araştırmalar neticesinde bilimsel olarak nesebi, nesli ve kabr-i şerifinin Darende'de olduğu tesbit edilmiştir.

Şeyh Hamîd-i Veli neslinden büyük devlet adamları, âlim ve fâzıl zatlar yetişmiştir. Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Hazretleri de bu zâtın soyundandır.

Kaddesa'llâhu sirrahûl azîz.

1. Hadis

“Ameller niyetlere göredir. Herkese niyet ettiği Şey vardır. Öyleyse kimin hicreti Allah’a ve Rasûl’üne ise, onun hicreti Allah ve Rasûl’ünedir. Kimin hicreti de elde edeceği bir dünyalığa veya nikâhlanacağı bir kadına ise, onun hicreti de o hicret ettiği Őeyedir.”

(Buhâri, Bed’u’l-Vahy, 1)

1. Hadis

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَّا نَوَىٰ فَمَن كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ
وَإِلَى رَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَى رَسُولِهِ وَمَن كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا
يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَتَزَوَّجُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ

1. Hadis

Yorum:

“Bütün din ve dünyevî işlerinde halis bir niyete sahip olan kimse
iki cihan saadetine nail olur.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

2. Hadis

“Muaz (r.a) anlatıyor: Merkez üzerinde Hz. Peygamber (s.a.v.)’in terkinde idim. Aramızda sadece semerin ardındaki çıkıntı vardı. Bana ‘Ey Muaz! Allah’ın kulları üzerindeki haklarıyla, kulların Allah üzerindeki haklarının ne olduğunu biliyor musun?’ diye sordu. Dedim ki: ‘Allah ve O’nun elçisi daha iyi bilir.’ Bunun üzerine Hz. Peygamber bana; ‘Allah’ın kulları üzerindeki hakkı, kulların O’na itaat etmeleri ve başka hiç bir şeyi ortak koşmamalarıdır. Kulların Allah üzerindeki hakkı ise, kendisine hiçbir şeyi şirk koşmayanlara azap etmemesidir.’ Bunun üzerine ‘Ey Allah’ın elçisi! Bunu insanlara müjdeleyeyim mi?’ diye sordum. Peygamber (s.a.v.) bana, ‘Hayır, o zaman (buna güvenip) tembellik ederler.’ buyurdular.”

(Buhârî, Cihâd, 46; Libâs, 101)

2. Hadis

عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: كُنْتُ رِدْفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حِمَارٍ لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ إِلَّا مُؤَخَّرَةُ الرَّحْلِ فَقَالَ يَا مُعَاذُ هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ وَمَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ؟ قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ . قَالَ فَإِنَّ حَقَّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَحَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا. فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا أُبَشِّرُ بِهِ النَّاسَ؟ قَالَ لَا فَيَتَّكِلُوا

2. Hadis

Yorum:

“Bütün emirlerine yapışmak suretiyle Allah’a hakkıyla kulluk eden, yasaklarının tamamından kaçınan, aşikâr-gizli hiçbir şirk çeşidiyle O’na şirk koşmayan kimsenin kalbini Allah kâmil imana ulaştırır, dalâlet ve tuğyândan kurtarır.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

3. Hadis

“Allah için seven, Allah için buğzeden, verdiğini Allah rızası için veren, vermediğini Allah rızası için vermeyen kişi, imanını kemâle erdirmiştir.”

(Ebû Dâvûd, Sunne, 15)

3. Hadis

مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ وَأَبْغَضَ لِلَّهِ وَأَعْطَى لِلَّهِ وَمَنَعَ لِلَّهِ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ

3. Hadis

Yorum:

“Allah’ın hakkını her hâlukârda nefsî hazlara tercih etmek
imanın kemâlatındandır.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

4. Hadis

“Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden emin oldukları kimsedir. Mü’min, insanların kanları ve mallarını kendisine karşı emniyette bildikleri kişidir. Mücahid, Allah’a ibadet etmek hususunda nefsiyle mücadele edendir. Muhâcir de, hatalardan ve günahlardan uzaklaşandır.”

(Buhâri, İman, 4; Tirmizî, İmân, 12; Musned, VI/21)

4. Hadis

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ وَالْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ
النَّاسُ عَلَى دِمَائِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ وَالْمُجَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ
وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَاجَرَ الْخَطَايَا وَالذُّنُوبَ

4. Hadis

Yorum:

“Hz. Peygamber (s.a.v.), ‘Allah katında din, İslâm’dır’(3/Âl-i İmrân, 19) ayetiyle işaret edilen hakiki İslâm’ın, Dâru’s-Selâm’a (Emniyet Yurdu’na: Cennet’e) giriş olduğuna işaret etmektedir. Bu yurda giren kişi emniyette olur. Ancak mü’min bu yurda selâm (güvenilir) sıfatına sahip olduğunda girer ve diğer Müslümanlar onun her türlü eziyetinden emin olurlar. Hakiki iman, hakiki cihad ve hakiki hicret de aynı şekilde gerçekleşir. Buna dikkat et.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

5. Hadis

“Münafiğın alameti üçtür. (Kişi) oruç tutup namaz kılsa ve Müslüman olduğunu iddia etse bile: Konuştuğu zaman yalan söyler, söz verince yerine getirmez, emanete de hıyanet eder.”

(Buhâri, İmân, 24; Beyhaki, Şuabu'l-İmân, IV/320)

5. Hadis

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ وَ إِن صَامَ وَ صَلَّى وَ زَعَمَ أَنَّهُ مُسْلِمٌ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ
وَ إِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَ إِذَا اتَّيَمَنَ خَانَ

5. Hadis

Yorum:

“Kişinin önceki döneminde Allah’a vermiş olduğu “belâ” sözünde durduğunun alâmeti, doğru sözlü olması, verdiği vaatleri yerine getirmesi ve bütün hallerinde kendisine emanet edilen şeylerde emin olmasıdır. Kim de Allah’a verdiği sözü bozar ve kendisinde bu üç eksiklik görünürse, o gerçekten bir münafıktır. Bundan sakın.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

6. Hadis

“Ebû Musa (r.a.)’dan: Rasûlullah aramızda ayağa kalkıp şu beş hususu söyledi: ‘Allahu Teâlâ uyumaz. Zaten uyku onun şanına layık değildir. Kullarının maddî-manevî durumlarında (sürekli) değişiklikler yapar. Gündüz amelinden önce gece amelleri, gece amelinden önce de gündüz amelleri Allah’a yükseltilir. O’nun görülmesini engelleyen nurdur. Eğer perdeyi açsaydı, celal ve cemali, O’nun gördüğü bütün mahlûkatını yakardı.”

(Muslim, İman, 79; İbn Mâce, Mukaddime, 13)

6. Hadis

عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ بِخَمْسِ كَلِمَاتٍ . فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَنَامُ . وَلَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَنَامَ .
يَخْفِضُ الْقِسْطَ وَيَرْفَعُهُ . يُرْفَعُ إِلَيْهِ عَمَلُ اللَّيْلِ قَبْلَ عَمَلِ النَّهَارِ وَعَمَلُ
النَّهَارِ قَبْلَ عَمَلِ اللَّيْلِ . حِجَابُهُ النُّورُ . لَوْ كَشَفَهُ لَأَحْرَقَتْ سُبْحَاتُ
وَجْهِهِ مَا انْتَهَى إِلَيْهِ بَصَرُهُ مِنَ الْخَلْقِ

6. Hadis

Yorum:

“Burada Allah’ın ahlâkıyla ahlâklanmaya işaret vardır. Hz. Peygamber (s.a.v.) sanki lisan-ı hal ile mü’mine diyor ki: ‘Gaflet uykusundan uyan, hesaba çekilmeden önce nefsini hesaba çek. Her vaktini Allah’a taata harcamak suretiyle değerlendir. Böyle yaparsan, Allah senden beşeriyetinin karanlık perdelerini kaldırır, enânîyetini yakar ve kerîm olan zâtının nuru sana tecelli eder.”

Şeyh Hamîd-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

7. Hadis

“Benden önce Allah’ın ümmetine gönderdiği her peygamberin, sünnetine tabi olan, emirlerine uyan havarileri ve arkadaşları vardı. Fakat onların arkasından daima, yapmadıklarını söyleyen, emrolunmadıkları şeyleri yapan kötü nesiller ortaya çıkmıştır. İşte böylesi kimselere karşı eli ile mücadele eden kişi mü'mindir. Onlara dili ile karşı koyan mü'mindir. Bu kimselere karşı kalbiyle mücadele eden kimse de mü'mindir. Bunun ötesindekilerin kalbinde ise, hardal tanesi kadar iman yoktur.”

(Muslim, İmân, 20; Beyhaki, Şuabu'l-İmân, VI/86)

7. Hadis

مَا مِنْ نَبِيٍّ بَعَثَهُ اللَّهُ فِي أُمَّتِهِ قَبْلِي إِلَّا كَانَ لَهُ حَوَارِيُّونَ وَأَصْحَابٌ
يَأْخُذُونَ بِسُنَّتِهِ وَيَقْتَدُونَ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِنَّهَا تَخْلُفُ مِنْ بَعْدِهِمْ خُلُوفٌ
يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ وَيَفْعَلُونَ مَا لَا يُؤْمَرُونَ فَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِيَدِهِ فَهُوَ
مُؤْمِنٌ وَ مَنْ جَاهَدَهُمْ بِلِسَانِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَ مَنْ جَاهَدَهُمْ بِقَلْبِهِ فَهُوَ
مُؤْمِنٌ لَيْسَ وَرَاءَ ذَلِكَ مِنَ الْإِيمَانِ حَبَّةٌ خَرْدَلٍ

7. Hadis

Yorum:

“Hadiste, ihlas makamına ancak söz-fil ve hâlde sünnete uyularak ulaşılabileceğine işaret vardır. Hâli iddiasını yalanlayan kimse gizli şirkle müşriktir. Allah bizi bundan korusun.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

8. Hadis

*“Ümmetim fesada düştüğü zaman sünnetime sarılana, yüz şehit
sevabı vardır.”*

(Munzirî, et-Terğîb ve't-Terhib, I/80; Taberânî, Evsat, VI/197)

8. Hadis

مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي فَلَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ

8. Hadis

Yorum:

“Hz. Peygamber (s.a.v.), ümmetinden tavsiyelerine uyanlara, ahir zamanda fitneler ortaya çıktığı zaman, bütün işlerinde sünnetlerine yapışmak suretiyle nefs-i emmâre ile mücadele etmelerini tavsiye etmektedir. Düşmanların en büyüğü ile savaşıp şehit olan kimse ise Allah katında sevap açısından en büyük şehittir.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

9. Hadis

“Allah ilmi, insanlardan zorla söküp almaz. Fakat ilmi, ulemayı almakla kaldırır. Nihayet tek bir âlim kalmayınca halk cahilleri kendine reis yapar. Bunlara meseleler sorulur, onlar da ilimsiz fetva verirler. Böylece, hem kendileri saparlar, hem de başkalarını dalâlete atarlar.”

(Buhâri, İlm, 34)

9. Hadis

إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ
بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ عَالِمٌ اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤُوسًا جُهَالًا فَسُئِلُوا
فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا

9. Hadis

Yorum:

“Ahir zamanda ilmin ve Kur’an’ın kulların arasından kalkması, Kur’an lafzının ve dinî ilimlerin metinlerinin unutulmasıyla olmayacaktır. Bilakis, Hz. Ömer’in dediği gibi, zaman bozulunca kîl-u kâl çoğalacak ve nutuklar ortalığı kaplayacaktır. Dolayısıyla, ilmin kaldırılması, Allah’ı bilen, ilimde derinleşmiş, sözleri-fiilleri ve halleri Rasûlullah’ın sünnetine uyan âlimlerin alınmasıyla olacaktır. Geriye, Allahu Teâlâ’nın haklarında ‘Yapmadığınız şeyleri niçin söylersiniz’(61/Saff, 2) diye bahsettiği ve cahiller konumuna inmiş kişiler kalacaktır.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

10. Hadis

*“Temizlik imanın yarısıdır. Elhamdülillah mizanı doldurur.
Sübhânellah velhamdülillah gökle yer arasını doldurur.
Namaz nurdur; sadaka delildir; sabır ışıktır;
Kur`an da senin ya lehine ya aleyhine bir hüccettir.
Her insan çalışıp kendi nefsinı satar. Kimisi kendini
(taatla Allah'a satarak azaptan) kurtarır, kimisi de helak eder.”*

(Muslim, Tabâret, 1; Musned, V/343)

10. Hadis

الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ يَمْلَأُ أَوْ يَمَلِّأُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَالصَّلَاةُ نُورٌ وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ
وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو فَبَايِعَ نَفْسَهُ
فَمَعَتِقُهَا أَوْ مَوْبِقُهَا

10. Hadis Yorum:

“Hz. Peygamber (s.a.v.) saliki, iman iddiasının iki şeyi yapmadan gerçekleşmeyeceği hususunda uyardı: Tahliye (تخليّة: boşaltıp temizleme) ve tahliye (تحليّة: süslemek). Aleyhisselâm’ın ‘Temizlik imanın yarısıdır’ sözü Tahliye Makam’ına, hadisin geri kalanı da Tahliye Makamı’na işaretler. Kim kalbinin evini ve kalıbını tabii kirler ve çirkin davranışlardan temizler, oraya tahmîd ve tesbîh türünden manevî sofraları kurar, Allah’ın sapaşğlam ipine yapışarak namaz ve sabır kandillerini yakarsa, Allah onun sevap kefesini doldurur, şehvetine köle olmaktan kurtarıp azad eder. Delil getirmeyenin ise davası ispat olmaz, hüsrana uğrayıp helak olur.”

Şeyh Hamîd-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

11. Hadis

“Allahu Teâlâ'nın günahları neyle yok edeceğini, dereceleri neyle yükselteceğini sizlere haber vereyim mi? Zahmetine rağmen abdesti tam almak, mescide çok adım atmak, namazdan sonra diğer namazı beklemek. İşte hak yolunda daimi cihad budur.”

(Nesâî, Tahâret, 107)

11. Hadis

أَلَا أُخْبِرُكُمْ مِمَّا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ إِسْبَاحُ الْوُضُوءِ
عَلَى الْمَكَارِهِ وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ
فَذَلِكُمْ الرِّبَاطُ فَذَلِكُمْ الرِّبَاطُ فَذَلِكُمْ الرِّبَاطُ

11. Hadis

Yorum:

“Aleyhisselam, kalbî ve rûhî yüce makamlara ulaşmanın zahiri ve batınî tam temizliğe bağlı olduğu hususunda sâlikin dikkatini çekmiştir. Sanki Aleyhisselâm muhibbin gönlüne işaret ederek buyuruyor ki: ‘Bedenini şer’î temizlikle pisliklerden temizle. Nefsini, sorumlulukların güçlüğüne katlanmaya zorla. Kalbini de başka şeylere takılmaktan kaynaklanan kirlenmişlikten temizle. İhlâslı bir şekilde, vakitlerine dikkat ederek namazlarına devam et. İbadet yoluna koş ki Allahu Teâlâ’nın haklarında şöyle buyurdularından olasın: ‘Ey iman edenler! Sabredin; (Düşman karşısında) sebat gösterin; (cihad için) hazırlıklı ve uyanık bulunun ve Allah’tan korkun ki başarıya erişebilirsiniz.’ (3/Âl-i İmrân, 200)”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

12. Hadis

“Allah, kendi rahmet gölgesinden başka bir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde şu yedi kişiyi rahmet gölgesi altına alır: 1-Adaletten ayrılmayan idareci. 2-Allah’a ibadetle yetişen bir genç. 3-Kalbi mescidlere bağlı kişi. 4-Allah rızasını kazanmak için birbirlerini seven, onun için bir yere gelen; onun için birbirinden ayrılan iki kimse. 5-Yalnız başına iken Allah’ı anıp gözleri yaşaran insan. 6-Kendisini mevkii sahibi, güzel bir kadın (fenâlîğa) davet ettiğinde ‘Ben âlemlerin Rabbi Allah’tan korkarım’ diyen kişi. 7-Sağ elinin verdiğini, sol eli bilmeyecek derecede gizli sadaka veren kimse.”

(Muvatta’, Şi’r, 5; Buhâri, Ezân, 36; Tirmizi, Zuhd, 53)

12. Hadis

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ إِمَامٌ عَادِلٌ وَشَابٌ نَشَأَ فِي
عِبَادَةِ اللَّهِ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا
عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ
امْرَأَةٌ ذَاتَ حَسَبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ وَرَجُلٌ
تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا يَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا يَنْفِقُ يَمِينُهُ

12. Hadis

Yorum:

“Hz. Peygamber (s.a.v.), Allah’ın rahmeti ile gölgelenmenin bu guruplara mahsus olduğuna işaret etmiştir. Çünkü bu kişiler Allah’ın lütfunun ve rahmetinin görüldüğü yerlerdir. İdaresi altında bulunanları adalet gölgesiyle gölgelendiren, bütün ömrü boyunca Allah’a ibadet himayesinde nefsini koruyan, kalbini Allah’ın evine (mescidlere) bağlayan, ruhunu Allah’ın sevgisi koruluğunda koruyan, Allah zikriyle gönlünü örten, Hafâ Makamı’nda Allah’ın cemali dışında bir güzelliğe meyletmekten kaçınan, Ahfâ Makamı’nda kendisini Hakîkî Varlık yoluna tasadduk eden kimseyi Allah rahmetinin gölgesinde gölgelendirir.”

Şeyb Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

13. Hadis

“(Allahu Teâlâ) ‘Namazı kulumla aramda ikiye taksim ettim. Yarısı bana, yarısı da kulumdur. Kuluma dilediği verilecektir’ (buyurmuştur). Bir kul namazda ‘Bütün hamd ve senâ âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur’ dediği zaman, Allahu Teâlâ ‘Kulum bana hamd etti’ buyurur. Kul ‘O, rahman ve rahîmdir’ dediğinde, ‘Kulum bana sena etti’ buyurur. Kul ‘Hesap ve ceza günününün hâkimidir’ dediğinde, Allahu Teâlâ ‘Kulum beni ta’zim etti’ buyurur. Kul: ‘Biz yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz’ deyince, ‘Bu iş benimle kulum arasındadır (ibadet bana, yardım da kuluma aittir, kulumun istediği verilecektir)’ buyurur. ‘Bizi dosdoğru yola ilet, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna, gazaba uğrayanların ve sapıklarınkine değil’ dediğinde de: ‘Bu dilek kula aittir. Ona istediği verilecektir’, buyurur.”

(Muslim, Salât, 11)

13. Hadis

قَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نِصْفَيْنِ نِصْفٌ لِي وَنِصْفٌ لِعَبْدِي
وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ قَالَ اللَّهُ
تَعَالَى حَمْدِي عَبْدِي وَإِذَا قَالَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَثْنَى عَلَيَّ
عَبْدِي وَإِذَا قَالَ مَالِكُ يَوْمَ الدِّينِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَجْدَنِي عَبْدِي فَإِذَا قَالَ
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ قَالَ هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ
فَإِذَا قَالَ إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ قَالَ هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ

13. Hadis

Yorum:

“İnsan, kulluk makamında ciddiyetle durur ve ihlâstan üzerine düşen görevi her hâlükârda Allah’a hamdederek yerine getirir, Allahu Teâlâ’nın kendi zatını övdüğü gibi O’na hulûs-u kalple senada bulunur, hamd, senâ ve övmenin içinde gark olarak Allah’ı yüceltir ve de tüm bunların hepsinde Allah’tan yardım dilerse, bu onu orta yol olan Ehadiyete götürür. Ki, ruhlar ve bedenler için başlangıç amelleri ile sülûkun sonu bu yoldan geçmektedir. Ve yine bu yolla, (ayette) her şeyin Rabbi olan Allah’dan (bizi) hazır et tarzında dua edilen, gadab ve kahrın karışmasından uzak saf ve mutlak rıza makamı elde edilir.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

14. Hadis

“Bir kimse bana bir salât-ı şerîfe getirirse, Cenab-ı Allah ona on kere rahmet eder, on günahı düşürülür ve on da derece verilir.”

(Nesâî, Sebʻ, 56)

14. Hadis

مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرًا وَحُطَّتْ عَنْهُ عَشْرُ خَطِيئَاتٍ
وَرُفِعَتْ لَهُ عَشْرُ دَرَجَاتٍ

14. Hadis Yorum:

“Hadiste Yüce Ehadiyet’ten ilahî feyzin Rûh-i Muhammedî vasıtasıyla ulaşacağına işaret vardır. Çünkü Hz. Peygamber (s.a.v.) ezeli ve ebedi olarak Kutbu’l-aktâb’dır. Bu durumda talibe gerekli olan Yüce Efendisiyle münasebeti ona salât etmek ve sünnetlerine yapışmak suretiyle sağlamaktır. Salât ile ona yaklaşan kimseye, Hz. Peygamber (s.a.v.)’e tabi olması nedeniyle on rahmet gelir. Ayrıca kendisiyle Hak arasındaki on perde kaldırılır, Allah’a yakınlaşma derecelerinden on derece yükselir.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

15. Hadis

“Size amellerinizin en hayırlısını, malikiniz (Allah) katında en çok beğenilen, (cennetteki) derecelerinizi en çok yükselten, altın ve gümüşü (Allah yolunda) vermekten size daha sevaplı olan ve düşmanınıza rastlayıp da boyunlarınızı vurmanız (gazi olmanız) ile düşmanınızın sizin boyunlarınızı vurmasından (şehit edilmenizden) daha faziletli olan işi haber vereyim mi? O şey, Allah'ı zikretmektir.”

(Tirmizî, Deavât, 6)

15. Hadis

أَلَا أَنْبَأُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ
وَخَيْرٍ لَكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرِقِ وَخَيْرٍ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ
فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ ؟ قَالُوا بَلَى قَالَ ذَكَرُ اللَّهُ

15. Hadis

Yorum:

“Allahu Teâlâ’ya yaklaştıran yolların en yakını, kulun gerek maddî ve gerekse bedenî ibadet türlerinden Allah’a yaklaşabileceği en evlâ yol, Allahu Teâlâ’yı zikretmektir. Gerek dille ve gerekse tüm cismânî ve rûhî güçleriyle zikir yolunu seçen kişi en yüksek maksada erişir ve tevhidin en yüksek mertebesine ulaşır.”

şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

16. Hadis

“Zikreden kimse ile zikretmeyen kişi, diri ile ölü gibidir.”

(Buhâri, Deavât, 66)

16. Hadis

مَثَلُ الَّذِي يَذُكُرُ وَالَّذِي لَا يَذُكُرُ كَمَثَلِ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ

16. Hadis

Yorum:

“Hadiste, Hayy ve Kayyûm olan Allah’ın zatı ile hakiki var oluşun; salikin zatı, sıfatı ve fiilleriyle O’nda fenâ olmasıyla gerçekleşeceğine işaret vardır. Her kim tüm söz, fiil, hal, zat ve sıfatlarından soyutlanarak Allah’ın zikrinde fenâ (yok) olursa, Allahu Teâlâ, kaldırabileceği miktardaki fiil, sıfat ve zatının tecellileriyle onu ihya eder.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

17. Hadis

“Rabbin kula en yakın olduğu vakit, gecenin son kısmındadır. O saatte Allah’ı zikredenlerden olmaya gücün yeterse, öyle ol.”

(Tirmizî, Deavât, 118)

17. Hadis

أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ
تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ

17. Hadis

Yorum:

“Allahu Teâlâ’ya kemâl-i kurbiyet, tüm bedenî meşguliyetlerden halvette olduğu zaman gerçekleşir. Tefrika ehlinin halveti havâssı mahsûsattan uzaklaştırmasıyla mümkün olur. Bunun zamanı da gecenin son kısmıdır. Zaman ve mekâna ait uzaklık perdeleri dürülür, ezel ebed ile birleşir, kul için de varlık kalmazsa, bu durumda kul ile Allah arasında yakınlık ve uzaklık söz konusu olmaz.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

18. Hadis

*“Allah katında amellerin en faziletlisi, az da olsa devamlı
yapılandır.”*

(Muslim, Salâtu'l-Musâfirin, 30; Buhâri, Libâs, 43)

18.
Hadis

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ

18. Hadis

Yorum:

“Hadiste, talibin amelleri devamlı yapmasına irşad vardır. Çünkü devam eden kararlılık göstermiş olur. Sebat eden ise bunun faydasını görür..”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

19. Hadis

“Kim Allah’a kavuşmayı arzularsa, Allah da ona kavuşmayı arzular. Kim de Allah’a kavuşmaktan hoşlanmazsa, Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz.”

(Buhari, Rikak, 41)

19.
Hadis

مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَائَهُ وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ كَرِهَ اللَّهُ لِقَائَهُ

19. Hadis

Yorum:

“Aleyhisselam ölüm gelmeden önce ona hazırlanmaya teşvik etmişlerdir. Çünkü muhabbet arzulatırır. Arzu ise vuslata götüren esbabı elde etmeye yani hazırlanmaya sevk eder. Hazırlık ise, mü’minler için zahirî ibadetler, arifler için kalbî muameleler, muvahhidler için de fenâ fillahla gerçekleşir. Her ölüm için tabî ve irâdî bir hazırlık vardır.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

20. Hadis

“Hiçbiriniz, Allah’tan lütuf beklentisi içinde olmaksızın ölmesin.”

(Muslim, Cenne, 19)

20. Hadis

لَا يَمُوتَنَّ أَحَدُكُمْ إِلَّا وَهُوَ يُحْسِنُ الظَّنَّ بِاللَّهِ تَعَالَى

20. Hadis

Yorum:

“Hadiste, Allahu Teâlâ'nın ‘Allah sana nasıl ihsan ettiyse, sen de öyle iyilik et’ (28/Kasas, 77) kavlinde işaret edilen ihsana işaret vardır. Allahu Teâlâ'nın kula ihsanı, kulun ibadetleriyle O'na olan ihsanından öncedir.

Allah'ın kendisine tevfik etmesi suretiyle ihsanda bulunduğu kimse Allah'a itaat etmek için çabalar. Bu nedenle talibin, iman makamında ihsan makamını elde etmek için çalışması gerekir. Çünkü ameli iyi olanın zannı da güzel olur. İyi amel ise güzel tevfikle gerçekleşir.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

21. Hadis

“Allahu Teâlâ Âdemoğlunun her ameli, on misli katlanır. Ancak oruç müstesna. Çünkü o, benimdir. Onun mükâfatını verecek olan benim. Çünkü kulum şehevî arzularıyla yemesini benim için terk ediyor’ buyurmuştur.”

(Müslim, Savm, 30)

21. Hadis

كُلُّ عَمَلِ بَنِي آدَمَ يُضَاعَفُ الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى
إِلَّا الصَّوْمَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَدْعُ شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ لِأَجْلِي

21. Hadis

Yorum:

“Hadiste ecrin meşakkat miktarınca olduğuna işaret vardır. Herkes ameli karşılığında kat kat sevap alır. Oruçlu ise müstesna. Çünkü sadece Allah için tutulduğundan, Zat’ın mertebesine daha uygundur. Bu durumda da ecri sadece O olmaktadır. Bundan ötürü Hak Teâlâ orucu bizzat kendisi sahiplenmektedir. Bu ise, tüm dünyevî ve uhrevî isteklerden uzaklaşarak oruç tutan için söz konusudur.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

22. Hadis

“Hased ancak iki kişi hakkında meşrudur: Biri, Allah’ın kendisine vermiş olduğu Kur’an’ı gece g¼nd¼z okuyan kişi. Diğer de Allah’ın kendisine ihsan etmiş olduğu maldan gece g¼nd¼z infak eden kimse.”

(el-Humeydi, Musned, II/278; Buhâri, Tevhid, 45; İbn Balaban, İhsân, I/333)

22. Hadis

لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ يَتْلُوهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ
وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ

22. Hadis

Yorum:

“Hadiste, Allahu Teâlâ'nın ahlâkıyla ahlâklanmaya ve O'nun nimetlerini minnet ve şükranla anmaya işaret vardır. Peygamberimiz gibi. Nitekim ‘Onun ahlâkı Kur’an idi’ (Ahmed b. Hanbel, Musned, VI/91) ve ‘Rabbinin nimetini minnet ve şükranla an’ (93/Duha, 11) kavliyle Allahu Teâlâ'nın nimetlerini minnet ve şükranla anması emredilmiştir. Allahu Teâlâ'nın nimetleri ise tüm mal çeşitlerini kapsamaktadır. Bu iki şeyden daha fazla gıpta edilecek bir şey yoktur.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

23. Hadis

*“Kur’an okuyana, (cennete girdiğinde) şöyle denir: ‘Oku ve yüksel!
Aynen dünyadaki gibi tertil üzere oku!’ denilir.”*

(Ebû Dâvûd, Vitr, 20)

23. Hadis

يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ إِقْرَأْ وَارْتَقِ وَرَتِّ كَمَا كُنْتَ تُرْتِّلُ فِي الدُّنْيَا

23. Hadis

Yorum:

“Hadiste, dünyada güzel sıfatlardan hasıl olan iyi amellerin karşılığının, feyiz sahibi Yüce Yaratıcı'nın huzurunda aziz bir feyiz şeklinde insana tecelli edeceğine işaret vardır. Amel yurdunda alınacak mükâfat ise ezeldeki aslî mükâfat miktarıncadır. Bu nedenle talibin ilahî ahlâkla ahlâklanması için beşerî vasıflardan soyutlanması gerekir. İlâhî ahlâk ise ne kadar da güzeldir.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

24. Hadis

“Allah güzeldir. Ancak güzel ve temiz şeyleri kabul eder. Allah müminlere, peygamberlere de emrettiği şeyleri emrederek şöyle buyurmuştur: ‘Ey Peygamberler! Temiz şeylerden yiyin, yararlı iş işleyin; doğrusu Ben, yaptığınızı bilirim.’ (23/Mu‘minûn, 51) (Bir diğer ayette de şöyle buyurmuştur): ‘Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yeyin.’ (2/Bakara, 172) (Hz. Peygamber (s.a.v.)) sonra şunu zikretti: ‘Bir kimse (Hak yolunda) uzun sefere çıkar. Saçları dağılmış, toza toprağa bulanmış bir halde ellerini semaya uzatarak ‘Yâ Rabbî, yâ Rabbî, yâ Rabbî’ diye dua eder. Hâlbuki yediği haram, içtiği haram, giydiği haram, (hâslı) haramla beslenmiştir. Böyle birisinin duası nasıl kabul edilir?”

(Muslim, Zekât, 19; Dârimî, Rikâk, 9; Buhâri, Zekât, 24)

24. Hadis

إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ
الْمُرْسَلِينَ قَالَ يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا
تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ وَقَالَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ يَا رَبِّ
يَا رَبِّ يَا رَبِّ وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ وَتَعْدِي
بِالْحَرَامِ فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لَهُ؟

24. Hadis

Yorum:

“Lokma bir tohum, amel ise mahsuldür. Mü'min, lokmasını temiz kılmalıdır ki, muhlis kullarınınkini kabul ettiği gibi, Allah onun da amelini kabul etsin.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

25. Hadis

“Benden sonra erkeklere, kadınlardan daha tehlikeli bir imtihan bırakmadım.”

(Buhâri, Nikah, 17)

25. Hadis

مَا تَرَكْتُ بَعْدِي فِتْنَةً أَضَرَ عَلَى الرَّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ

25. Hadis

Yorum:

“Nefsini nikâhla koru ki Őhevî fitnelerden kurtulasın. Kalbini de murakabe ile koru ki, tecelliyât gerçekteűinde söz konusu olan gizli Őirkten korunasın.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

26. Hadis

*“Meşru idarecinin emrinden çıkıp cemaatten ayrılan kimse, cahiliye
ölümü ile ölür.”*

(Muslim, İmâret, 30)

26. Hadis

مَنْ خَرَجَ مِنَ الطَّاعَةِ وَفَارَقَ الْجَمَاعَةَ فَمَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً

26. Hadis

Yorum:

“Sultan çoban, şeytan da kurttur. Velayet sultanına itaattan uzaklaşan insanı şeytan tuğyanla helak eder. Şeriat sultanına itaattan çıkan insanı da şeytan isyana sürükler. Tarikat sultanına itaattan çıkan kimseye gelince, şeytan hizlan vadilerinde yolunu şaşırtır.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

27.
Hadis

“Sade giyinmek imandandır.”

(Ebû Dâvûd, Tereccul, 1)

27.
Hadis

إِنَّ الْبَدَأَةَ مِنَ الْإِيمَانِ

27. Hadis

Yorum:

“Muhabbet elbisesini giyip fakrı kuşanan ve sabra bürünen kimseye, dünyanın süsleri karşısında Allah yeter. İçini takva ile süslersen Mevlâ'nın cemalinden bir elbise sana giydirilir.”

Şeyh Hamîd-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

28. Hadis

*“Kim Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsa, ya hayır söylesin ya da
sussun.”*

(Buhârî, Rikâk, 23)

28. Hadis

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَسْكُتْ

28. Hadis

Yorum:

“Söz, konuşan kişinin sıfatıdır. Kıdem sıfatlarıyla (hayat bulan) hudûs sıfatlarının bir sonucudur. Bu nedenle, (Kudsî hadiste) Hz. Peygamber (s.a.v.)’in (aktardığı üzere Allahu Teâlâ) ‘Kulum benimle (konuşma sıfatımla) konuşur’ buyurmuştur. Yani, senin lisanınla Kadîm olan Melik konuşur.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

29. Hadis

“Vallahi iman etmiş olmaz. Vallahi iman etmiş olmaz. Vallahi iman etmiş olmaz.” ‘Kimdir o yâ Rasûlallah’ diye sorulunca ‘Komşusunun zararından emin olmadığı kimse’ cevabını verdiler.”

(Buhâri, Edeb, 29)

29. Hadis

وَاللّٰهِ لَا يُؤْمِنُ وَاللّٰهِ لَا يُؤْمِنُ وَاللّٰهِ لَا يُؤْمِنُ . قِيلَ مَنْ هُوَ يَا رَسُوْلَ
اللّٰهِ قَالَ الَّذِي لَا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقَهُ

29. Hadis

Yorum:

“Komşuna komşu olursan, komşun da komşusu olmayana komşu olur. Kim Erhamurrâhimîn’in komşuluğunda azmedip durursa, Allah onunla kullarına rahmet eder ve onu mahlûkatına yönelik rahmet gölgelerinden bir gölge yapar.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

30. Hadis

“Ruhlar sıralanmış asker toplulukları gibidirler. Ruhlar âleminde tanışıp anlaşılanlar (dünyada) anlaşılırlar. Buna karşılık, ruhlar âleminde anlaşamayanlar (dünyada) da birbirleri ile anlaşamazlar.”

(Muslim, Birr ve’s-Sıla, 49)

30. Hadis

الْأَرْوَاحُ جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا ائْتَلَفَ وَمَا تَنَاجَرَ مِنْهَا اِخْتَلَفَ

30. Hadis

Yorum:

“Âlimlerle birlikte otur, hikmet sahiplerinin içine gir, ebrâr ve etkîyâ ile ol, salih insanlardan ayrılma. Cahiller, sefihler, facirler, şakîler ile arkadaşlık yapmaktan kaçın. Çünkü dünyadaki ülfet, bekâ âleminde ruhlar arasındaki tanışıklığın eseri olup kişi sevdiğiyle beraberdir.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

31. Hadis

“Allahu Teâlâ refîktir (kullarına kolaylık diler, güçlerini aşan şeyleri yüklemez). Kullarının da yumuşaklıkla muamele etmelerini sever. Yumuşak huylulukla yapılan işlere verdiği muvaffakiyeti bunun dışındakilere vermez.”

(Muslim, Birr ve’s-Sıla, 23)

31. Hadis

إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفْقَ وَيُعْطِي عَلَى الرَّفْقِ مَا لَا يُعْطِي
عَلَى مَا سِوَاهُ

31. Hadis

Yorum:

“Kardeşlere karşı sertlik yerine yumuşaklığı tercih etmek, Rahman’ın kula olan lütuf tecellisinin kahır tecellisinin önüne geçmiş olmasının sonuçlarındandır. Merhamet meydanında yariş ki, rahmeti gadabını geçen Zat da sana rifkate bulunsun.”

şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

32. Hadis

“Zulmetmekten kaçınınız. Zira zulüm ahiret günü karanlıklardır. Cimrilikten de kaçınınız. Çünkü bu sizden öncekileri helak etmiş, onları birbirlerinin kanlarını dökmeye, haram olan şeyleri helal görmeye sürüklemiştir.”

(Muslim, Birr, 15)

32. Hadis

اتَّقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاتَّقُوا الشَّحَّ فَإِنَّ الشَّحَّ
أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حَمَلَهُمْ عَلَى أَنْ سَفَكُوا دِمَائَهُمْ وَاسْتَحَلُّوا
مَحَارِمَهُمْ

32. Hadis

Yorum:

“Aleyhisselam doğru yolda meşru haddi aşmaktan sakındırmıştır. Haddi aşan, Müslüman kardeşine veya kendisine bu çalışma yurdunda zulmeden kişi, ceza yurdunda karanlıklara düşer. Hz. Peygamber (s.a.v.), ukbâda kahır ateşiyle helak olmamak için, dünyada fesada sürükleyen cimrilikten de sakındırmıştır. Nitekim Allahu Teâlâ şöyle buyurmuştur: ‘Nefsinin hırsından ve cimriliğinden korunabilmiş kimseler, işte onlar saadete erenlerdir.’ (59/Haşır, 9)”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

33. Hadis

“Dünyada bir garip veya yolcu gibi ol. Kendini kabirdekilerden kabul et.”

(Tirmizî, Zuhd, 25; et-Taberânî, Musnedu’s-Şâmiyyîn, s. 109)

33. Hadis

كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ وَعَدَّ نَفْسَكَ مِنْ أَهْلِ الْقُبُورِ

33. Hadis

Yorum:

“Hz. Peygamber (s.a.v.) fânî yurтта yaşıyan insanın olup bitenlere aldanmamasını, cereyan eden fesadlara kapılmamasını istemektedir. Talib bu gurur yurdundan kendini uzaklaştırmalı, surûr yurdunu vatan edinmeye çalışmalı, şer güruhunu bırakıp din yoluna geçmelidir. Böyle yaparsa ölmeden önce ölür, kabre girmeden önce haşrolur.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

34. Hadis

“Nice saçı başı dağınık pejmürde ve kapılardan kovulmuş insan vardır ki, eğer bir şey hakkında Allah’a yemin etse, Allah yemininde sadık çıkarır.”

(Müslim, Birr, 40)

34. Hadis

رُبَّ أَشْعَثَ أَغْبَرَ مَدْفُوعٌ بِالْأَبْوَابِ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَهُ

34. Hadis

Yorum:

“Kendi isteğiyle son derece sade ve basit bir hayatı geçici nimetlere tercih etmek, hakir ve felaket yurdu olan dünyanın musibetlerinden kurtulmaya karşı bir güvence, Allah katında da izzet ve keramettir. Kalplerin sersemleştiği, dillerin tutulduğu cezâ gününde böylesi insanın duası geri çevrilmez.”

şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

35. Hadis

“(Cenab-ı Hak): ‘Ben, kalpleri kırılmışların ve kabirleri belirsiz olanların yanındayım.’ (buyurmuşlardır.)”
(Sehâvi, Mekâsid, s. 96; Aclûni, Keşfü’l-Hafâ, I/203)

35. Hadis

أَنَا عِنْدَ الْمُنْكَسِرَةِ قُلُوبُهُمْ وَ الْمُنْدَرِسَةِ قُبُورُهُمْ

35. Hadis

Yorum:

“Dünyada kalbin kırık olması ahirette sarılması, hayat ve ölüme yönelik vurdumduymazlık izlerinin yok olması ise kulun Allah haricindeki bağlardan kurtuluşu ve Ehadiyet tecellisiyle Yüce Yaratıcı tarafından tercih edilmesi demektir.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

36. Hadis

“(Hz. Allah şöyle buyurmuştur:) ‘Ben, kulumun zannettiği gibiyim. Beni andığı zaman, muhakkak onunla beraberim. Eğer beni kendi kendine anarsa, ben de onu Zat’ımda anarım. Beni bir topluluk içinde anarsa, ben de onu andığı topluluktan daha hayırlı bir toplulukta anarım.”

(Buhâri, Tevhid, 15)

36. Hadis

أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي
نَفْسِي وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُ

36. Hadis

Yorum:

“Allah’ın mutlak cemalini seyret, çevrenin dünya ve ahiretine yönelik geçici süslemelerine meyiletme. Kendi başına iken Rabbini zikret, O da seni Vahdet makamında rûhen ve hakikaten zikretsin. Zikreden kullarından oluşan bir topluluk içinde zikret, O da seni Mele-i A’lâ’da cismânî, aşîkar, gizli ve çok gizli bir şekilde zikretsin.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

37. Hadis

“(Rasûlullah Rabbinden naklederek şöyle buyurmuştur): ‘Ey kullarım! Benim hidayete erdirdiklerim müstesna, hepiniz dalâlettesiniz! O halde benden hidayet dileyin de sizi doğru yola kavuşturayım. Ey kullarım! Benim nimetlendirdiklerim müstesna, hepiniz açsınız. O halde benden isteyin ki, sizi doyurayım.’”

(Muslim, Birr ve’s-Sıla, 15)

37. Hadis

يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِيكُمْ يَا عِبَادِي
كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتُهُ فَاسْتَطْعِمُونِي أُطْعِمْكُمْ يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ
عَارٍ إِلَّا مَنْ كَسَوْتُهُ فَاسْتَكْسُونِي أَكْسُكُمْ

37. Hadis

Yorum:

“Burada arif’in kalbine bir sesleniş vardır: Tefrika çölünde dalaletteyken beni talep edersen, çağır beni, seni bana, Vahdet makamına ulaştırayım. Dünya ve ahiretin yemek ve giysilerine kendini kaptırma ki, beni görmenin tatlılığını sana tattırayım ve varlığımın elbisesini giydireyim.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

38. Hadis

“(Hz. Allah şöyle buyurmuştur): ‘Beni seven kimsenin yaşamına son veririm. Hayatına son verdiğim kimsenin diyeti bana aittir. Bir kimsenin diyeti bana düşünce, onun diyeti bizzat ben olurum.’”

(Konevi, Kırk Hadis, s. 86-87; Alüsi, Rûhu'l-Meâni, II/72.)

38. Hadis

مَنْ أَحَبَّنِي قَتَلْتُهُ وَ مَنْ قَتَلْتُهُ فَعَلَيْ دِيَّتِهِ وَ مَنْ عَلَيَّ دِيَّتُهُ فَأَنَا دِيَّتُهُ

38. Hadis

Yorum:

“Allahu Teâlâ'nın muhabbet kâselerinden içirdiği kimse sarhoş olur ve Allah onu kendisinde yok eder, kendi bekasında sabit tutar. Allah sevgisiyle ölen kimsenin diyeti sadece O'dur. O ise bâkîdir.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

39. Hadis

“(Hz. Allah şöyle buyurmuştur:) ‘Salih kullarıma hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir beşerin kalbinden geçirmedeği nimetler hazırladım.’”

(Buhâri, Tefsir, Süretu’s-Secde, 1)

39. Hadis

أَعَدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ
عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ

39. Hadis

Yorum:

“Bedeninin ve gönlünün gözlerini olup bitenleri seyretmeye kapatırsan, Allah, havas ve kuvve-i beşeriyyenin sınırları dışına çıkan zatının cemalinin tecellilerini sana gösterir. Böyle olunca O’nu müşahede edecek, Vahid ve Kakhâr olan Allah dışında ne gören ne de görülen bir şey müşahede etmeyeceksin.”

Şeyh Hamid-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

40. Hadis

“Ümmetinden beni en çok sevenlerin bir kısmı da, benden sonra gelecek bir kısım insanlardır. Bunların her biri malını ve ailesini feda ederek beni görmüş olmayı çok arzu edecektir.”

(Muslim, Cennet, 4)

40. Hadis

مَنْ أَشَدَّ أُمَّتِي لِي حُبًّا يَكُونُونَ بَعْدِي يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ رَأَى بِأَهْلِهِ وَمَالِهِ

40. Hadis

Yorum:

“Bu hadis, Aleyhisselam’dan, ümmetinden kendisini sevenler için bir müjdedir. Çünkü onlar Rasûlullah’ı görmeyi her şeye tercih etmekte, ailelerini ve mallarını onun sevgisi uğruna feda etmektedirler. Bu insanlar Hz. Peygamber (s.a.v.) sevgisiyle birlikte fani varlıklarının dar kalıplarından çıkarlar ve Allah’tan başkasına yer olmayan ilâhî sevgide fenâ olmuş muhabbet ehline katılırlar. Hidayete ulaştırıp götürecektir olan Allah’tır.”

Şeyh Hamîd-i Veli / Somuncu Baba (k.s)

ISBN: 978-9844-774-13-0

9 789944 774130

www.nasihatayayinleri.com